

gnoju zemlja vzrablja, kar pa je na težki zemlji skoraj veče vrednosti kakor gnojna moč sama, ta gnoj brez skrbi raztrošen ležati pasti. Da je dobro gnoj enakomerno in ne pregloboko pod zemljo shraniti, če se hoče od njega veči včinek doseči, to sme za obče znano reč veljati.

„Prakt. Landwirth.“

Kmetijska razstava v Radgoni 29. 30. septembra in 1. oktobra bila je izvrstno urejena in dobro obiskovana. Vse 3 dni je bilo okoli 15.000 obiskovalcev. Razstavljeni so bili vsakojaki kmetijski pridelki in živina iz Štajerskega in bližnje Ogerske. V prvi vrsti je bilo zastopano vino in grozdje. Gospod pl. Kodelič iz Radgone bil je obdarovan ter je dobil cesarjev dar 20 zlatov. Konji so bili močno lepi razstavljeni; cesarjev dar 20 zlatov se je oddal za konja iz radgonske okolice. Konijske dirke se je pa malo posestnikov udeležilo. Goveje živine tudi ni bilo veliko videti in ta bila je slaba; govedoreja stoji daleč za konjerejo. Kmetu g. Prelogu v Šalincih so pripoznali prvo darilo za njegovega bika holandskega plemena. Izmed drugih izstavljenih reči je omeniti lepa moka ljutomerskega parnega mlina, ki je vse hvale vredno podvzetje ljutomerskih, odličnih narodnjakov. Razstava je bila sploh izvrstna, le obžalovati je, da se je na Slovence premalo ali nič oziralo. Vabila in naznanila so bila le nemška — „Slov. Gospodarju“ se jih je celi koš doposla — govori nemški, napisani nemški — vse nemško. Edini g. Čolnik iz Drvanje imel je pri svoji razstavi slovenske in nemške napise. In vendar je bila najmanj $\frac{1}{3}$ razstavljalcev slovenske narodnosti in najmanj $\frac{1}{2}$ obiskovalcev Slovencev. Vstopnina je znašala 10 kr. Nemčurji so na poslopje, kder je bila razstava, posadili prusko ali prajzovsko zastavo, okrajni glavar radgonski jo je pa ukazal odpraviti. Tako je bilo prav!

Timas, *Thymus vulgaris*, *Thymian*. Jedna od naših kuharic v kuhinji mnogo potrebovana rastlina je timas. Posebno za pomačke, v katerih se pripravljajo za na mizo razne divjačine, je ta začimba neobhodno potrebna. Timas razpada v tri glavne sorte: a) širokolistni, b) ozkolistni in slednjič pisanolistni timas. Ta koristna rastlina je prej ko ne iz Španskega doma, pa se tudi v naših krajih precej dobro počuti. Ljubi pesebno suhljato zemljo in nekaj bolj zavetno lego. Zareja se ali po semenu ali pa po razdelitvi posameznih grmičev. Zadnji način timas zarezati je najbolj navaden. Mlade timasove vejice služijo najbolj v začimbo raznih jestvin in za napravo okusnih pomaček, v kateri namen se poleti porežejo, v senci posušijo in do porabe hrskujejo. Poleg imenovanih sort imajo še lemonovi-timas, *Thymus citriadara*, ki bolj po limoni diši sicer se pa v kuhinji rabi, kakor navadni timas.

Da se rast mladih dreves bolj pospeši je treba deblo in debelejšje veje osnažiti z moko ščetico, da niti smetje, niti mah niti mrtva skorja na njih ne ostaja. To je posebno meseča novembra in aprila dobro in potrebno. Tako snaženje pospešuje izhlapljenje in dela skorjo bolj sposobno za vlago in toploto zračno. Predno se s ščetico snažijo, se mora drevje z lesenim nožem ostrugati in namesto s ščetico tudi z grobo cunjjo tretji. Vspeh takega čistenja je izvrsten in nenaden.

Sejmovi na Štajerskem. 15. oktobra Apače, Loče, št. Il pri Turjaku, Rače, sv. Križ pri Slatini, Planina; 16. okt. Berače; 17. okt. Pristova; 18. okt. sv. 3 Kralji, Vojnik, Mezirje, Trbovlje; 19. okt. Videm; 20. okt. Maribor.

Sejmovi na Koroškem. 18. okt. Logava, Millstadt; 22. okt. Kotarče, Celovec, Gmünd, Trebiž, Zabrdee; 29. okt. Brezje, sv. Mohor, Kapla, sv. Lenart, Sachsenburg.

Dopisi.

Iz Žavca. (Nesreča.) 5. oktobra bil je za žavsko župnijo prežalosten. Jedva odbije ura $\frac{3}{4}$ na 11 pred poludne, uže se zasliši tóžen krik: ogenj! ogenj! Na gornji Ložnici, vesi oddaljeni le četrtnko ure od trga, jelo je goreti. Ognjem vrednih veter in v jednej urici obožalo je šestero mlajjihvih polu-kmetov do cela. Večinoma lesena poslopja pogorela so do tal in težko se najde prostor, kder je stalo 20 poslopij revnih kmetov. A ne samo poslopja, timveč tudi živež vsakojake vrste, obleko, mrvo za živino, hišno orodje — vse, vse je ogenj upepelil. Vže trka zima na dveri, a pogoreli nimajo ne za jeden dan živeža, ne betvice klaje za živino. Če kde, je tukaj najne pomoči treba! Bratje sosedje a tudi drugi prijatelji in dobrodejeji! usmilite se ubogih kmetov! Pisatelj teh vrstic priporoča pogorele tim topleje, ker so si poškodovani usmiljenja zaslužili sé svojim treznim obnašanjem in iskreno vernostjo. Bili so sicer do leta 1876. zavarovani pri nekem zavarovalnem društvu, a ker se pretečeno leto kmetu Mutecu iz Levca ni hotelo izplačati zavarovalna svota, izgubili so i drugo zaupanje do tega društva ter izstopili. Ogenj je baje zatrosil nek petleten fantek. Javno zahvalilo zaslužijo vsi sosedje iz Žavca, Gotovelj in vsi drugi drugih vesi v obližju. Popustili so vsaki svoje delo ter prihiteli gasiti in na ta način obranili še večje nesreče. Hvala! Bog plati!

Iz šaleške doline. Ko smo dnes 7. oktobra skozi okno pokukali, vse je bilo lepo, nedolžno, belo. Sneg je globoko v doline pobelil in neverjetno ali vsaj nepričakovano mrzlo je postalo. Pretekli teden so po tukajšnjih goricah trgali in tudi v mestili; pa letošnja trgatév se je slabo ali le srednje dobro obnesla. Nekaj je vzela poletna suša, drugo

pa uže predjesenski in spomladanski mraz. Prav tako slabo se je obneslo korenje, repa in zadnja ajda, koje so po slani vničeno pokosili. Tako tedaj je, da tudi letos kmet nič posebno dobrega leta ne bo imel. — Pred kakimi 14 leti je videlo Velenje neko človeče „privandrat“, ki je pred po svetu kruh „fehtalo“. Naselivši se potem tukaj je sprva ovsene pleve za lončarsko rabo nakupoval in sčasom postalo mož lončar. Od te dobe naprej dobiva g. lončar vedno večji greben na glavo tako, da je današnji dan „dingerc“ brez para v celem Velenju. Tako mož sam trdi. Ta „dingerc“ je ob enem zagrizen turkoljub ter vošči Turkom zmage in se iz vsega, kar je slovenskemu narodu ljubega, norca dela! Učiteljem pravi, da otroke za tatvinstvo pripravljajo, ker jih učé: st, pst — v krémi prepeva „sankte kermecje“ in modruje gledé novih bližajočih se volitev. Najlepše je pa še to: brbra kakor sraka. Slednji kmet iz bližnjih hribov, ki na njega trčí, nese kaj izmišljenega domu, tako da sem že od večih slišal: „Se boljše jo naredi, kakor lažnjivi kljukec“.

Od kod in radi česa vse te visoke čednosti in prednosti? Zato, ker zna „taič“ kvariti in piskro žgati!

Alpinus.

Od Drvanje. (Smrt.) Nemila smrt je 28. pr. m. jutro pokosila blago rožo v hiši Čolnikovi na Drvanji, Ano Čolnik, roj. Fanedl, v 38 letu njene starosti. Po dolgi bolezní se je, previdena sé sv. zakramenti, preselila iz solzne doline v boljše domovino. Bila je rajna Anika pobožna duša, modra gospodinja, zvesta žena, blaga mati in iskrena narodnjakinja. V nedeljo 30. sept. je bil sijajni pogreb, kojega se je udeležilo mnogo žalujočega ljudstva. Zapustila je pokojna žalujočega moža in sedmero otrok!

Iz Koroškega. (Razne novosti.) Sneg je letos našo deželo rano pa naglo pokril in živino iz planja pregnal; pri gonitbi iz mrzlih višin je mnogo goved nesrečno konec vzelo. Več časa je koroška ajda lepo kazala, toda rani mraz meseca septembra jo je popolnem uničil in tako celej deželi neizmerno škodoval. Zadnji sejem v št. Vidu bil je močno obiskovan; postavilo se je mnogo živine zlasti goveje in konjske na prodaj, toda kupcev je manjkalo. Le goveja živina se je dala lahko in dobro prodati, konjerejci so pa svoje lepe živali žalostni gnali zopet domov. Pravijo, da je temu nekaj kriva prepoved konje prodajati v tuje dežele. Ta prepoved bi se sedaj lahko preklicala, ker je videti, da Avstrija ne bo kmalu v vojsko zapletena. — Mnogo strašijo sedaj ljudi prepogosti požari, katerim ni vselej nemarost, marveč strašna zlobnost uzrok. Tako je nekdo v Strassburgu užgal hlev, ogenj se naglo razširi in pokonča 5 hiš; celo mestice bilo je v nevarnosti; sreča, da ni bilo vetra; v Hüttenbergu je dvakrat zaporedom gorelo. Najbolj žalostno pa je bilo v Föderlach-u blizu Lipe pri Vrbi. Na den sv. Mihaela je začela kuruznica goreti; kmalu je

bil bližnji hlev in potem vsa ves v enem ognju; pogorelo je 27 poslopij z cerkvijo vred; sv. Rešnje telo in nekaj mešnih oblačil so skoz iztrgano okno oteli. Ogenj je zarad ostrega vetra bil tako silen, da so brizgalnice iz Lipe, Vrbe in Belake vse prepozno došle. Škoda in nesreča je izredno velika! — V Celovcu je 4. okt. umrl poznani slovenski pisatelj: „Male fizike“ in „Domačega zdravnika“ č. g. Karol Robida, superior benediktinskega kolegija v Celovcu, redovnik benediktinskega samostana v št. Paulu in bivši gimnazijalni profesor v Celovcu. Rajni je bil rojen 13. okt. 1804. v Malivesi na Kranjskem in je torej postal celo blizu 73 let star. Slovenci smo blagemu narodnjaku dolžni hvaležen spomin!

Iz Celja. (Oderuh obsojen.) Kar se je v naši zlati liberalni dobi dovolilo, da sme za izposojene denarje vsakdo tirjati obresti, kolikor se mu jih ljubi, so to lepo priložnost brezvestni židovi, nekrščeni kakor krščeni, vedeli dodro porabiti, in gorje vsem nesrečnežem, ki so jim prišli v roke! Tudi v našem mestu kakor po okolici se nahajajo taki oderuhi, ki so mnogotere žrtve popolnoma oskubili. To se sicer po zdajšnjih postavah ne more kaznovati, če upnik za izposojeni denar zahteva še tako visoke obresti; kazni vredno je le to, če upnik dolžnika kakorkoli preslepi, ter njegovo nevednost zlorabi, da mora ta slednjič več plačati, kakor mu je upnik takrat povedal, ko mu je denar posodil. Tako je delal po Celju in celjski okolici tukaj dobro znani Pehani, dokler se naši okrožni sodniji ni posrečilo, ga vendar enkrat v roke dobiti. Pred 3 leti je bil neki posestnik blizu Celja Pehaniju dolžan 144 gld. Pehani je pa vedel neskušene in nevednega posestnika premotiti, da mu je večkrat dolžna pisma in menjice podpisal in nedavno, torej v 3 letih, zraste uni dolg od 144 gld. na 880 gld. a. v. Sodnija je goljufa obsodila na 8 mesecev ječe, vsakih 14 dni pa se ima enkrat postiti. Teh in enakih sleparij pa ne bode prej konec, dokler se zopet ne vpeljejo postave zoper uderuštvo, kakor se je to nedavno v Galiciji zgodilo.

Iz Noršenev pri Ljutomeru. V 35. št. „Sl. G.“ je dopisnik od sv. Križa pri Ljutomeru prav krepko oštel tukaj stanujočega krojača. G. dopisnik kar naravnost pravi, da ta krojač še zdaj na Grlavi stanuje in sicer v sobi, v kterej 12 oseb prebivlje. Ne vem, kako je mogel g. dopisnik kaj takega priobčiti v list, kateri se tudi v naših krajih prav pridno bere; ker ta g. krojač, ali g. dopisnikov „sabolek in gospodek“ že skoraj čez eno leto v Noršeneh stanuje in ne na Grlavi. Da se tudi število nekrščanskih otrok ne bode v teh srenjah pomnožilo, kakor g. dopisnik misli, bo vsak sprevidel, kdor zna, da je saboljeva židovka vsaki teden po dvakrat hodila h g. župniku se krščanskega nauka učiti. Tudi trdi g. dopisnik, da še se njeni oče (katerega pa že ni več na tem svetu) in mati sem k nam v Noršence preselita, kar pa naj-

brže g. dopisnik sam zna, ker tukaj ne vemo čisto nič o tem. Naznanim tudi g. dopisniku, da je ži dovkinja 7. septembra t. l. po kratki bolezni v Bogu zaspala, zakrament sv. krsta prejemši.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Pretečeni teden so se raznesli iznemirovalni glasovi, ki naznanjajo svetu, da baje mnogi na naše ministre pritiskajo, naj bi se Avstrija zvezala v Angleži, Francozi in Turki ter boj začela zoper Ruse, Prajze in Italijane; zopet drugi pa povdarjajo zvezo z Rusijo, da se turškemu trinoštvu še to leto konec stori; težko je sedaj reči, katero se bo zgodilo, bržčas letos nobeno; a drugače utegne biti drugo leto. — Državni poslanci so 4 tedne razpravljali o novi prihodninski dači in davkeplačilce stali vsaki den 352 × 10 fl. = 3520 fl. torej skup že 98.560 fl. Vsaki poslanec dobi namreč 10 fl. na den, toda postave niso dognali in najvažniše paragrafe dali odbornikom v novo pretresovanje. Sedaj se mislijo razgovarjati o novi zganjarijski postavi. — Baron Lichtenfels, ud gosposke zbornice, je umrl. Rajni je bil hud birokrat in trd nasprotnik sv. Cerkve; ko so se obravnavale nove cerkvene postave, je tako goreče govoril zoper sv. Cerkvo, da je omedlel; sedaj ga je že Bog sodil. — Na cesarskem dvoru dunajskem je domač tat iz pisarnice svitlega cesarja ukradel 60.000 fl. — Občni zbor učiteljev je v Lincu zboroval in sklenil prositi, naj čudodelna šiba zopet pride v šolo kot najboljši strah za ničvredne paglavce; štajerski učitelji zborujoči v Gradcu še se pa šibe bojijo huje, kakor parkeljna; vendar sila kola lomi in šiba bo gotova tudi na Štajerskem zopet zapela, prej ali selej! — Na Tirolskem so kat. pol. društva začela zopet ugovarjati zoper naseljevanje prusačkih lutrocev. — V Celoven so zborovali avstrijskih lutrocev pridigarji ter se izrekli za uvedenje civilnega zakona, čemur se ne čudimo; vsaj vemo, kako je nekđaj Luter hesenskemu vojvodi dovolil 2 ženi ob enem; znano nam je, da lutrovcu ne marajo za nerazvezljivost zakona. — Čeravno so naše dače silno napete, vendar ne znašajo toliko, da bi pokrile vse državne stroške; kajti drugo leto bo zopet zmanjkalo denarjev in bo treba zopet na posodo vzeti 100 milijonov. Kakor naši liberalni Nemci, tako gospodarijo tudi liberalni Magjari. Letos morajo plačati 56 milijonov starega dolga; v ta namen jemljejo sedaj 80 milijonov na posodo proti 6% obrestim, ki se bodo morale v zlatu plačevati. Ogerskim davkeplačilcem se bo torej samo zavolj novih obresti naložilo 1.440.000 fl. več davka. Magjarske turkoljube, med njimi več bivših generalov in oficirjev, so začeli v Erdelskem zapirati, ker so orožje nabirali in Turkom hotli iti na pomoč. Svitli cesar so se podali v Gödelo na Ogerskem. — V Dalmaciji je bilo veliko ve-

selje; 4. oktobra so začeli po dalmatinski železnici do Spljeta prvič voziti.

Vnanje države. Ruski car je na Turškem zbolel, toda vrtni se ni hotel domov, ampak je ostal pri vojaki. Ruskih 55 železniških družeb je sklenilo, da vsaka priredi na lastne stroške poseben vlak za ranjence; iz Essena na Nemškem dobi Rusija 300 novih Kruppovih kanonov. Nemški cesar se je začel hudo groziti turškemu sultanu zarad zverinskih grozovitostij, katere Turki uganjajo nad kristijani. Socijalisti postajajo čedalje bolj močni na Nemškem in urijo nemaniče in siromake za boritvo zoper liberalne in judovske bogataše; v Saksonschem so pri volitvah zmagali in tudi pri vojaki. Štejejo mnogo privržencev; če se njihovemu rogovilstvu brž močan jez ne naredi, čakala bo Nemčija strahovito revolucijo. Jednaka bo na Francoskem, če 14. okt. pri volitvah propadejo konservativni prijatelji Mak-Mahonovi; ob enem žuga na Francoskem hudo preganjanje sv. katoliške Cerkve. Da to ni prazen strah, nam potrjujejo pastirski listi skoro vseh francoskih škofov, kateri verne k molitvi opominjajo in k srčni udeležbi, da bodo volitve imele srečen izid. — Prajzi podpirajo na Francoskem republikance in ščujejo tudi Italijane zoper Francoze. Italijanskega kralja sin Amadeo hoče baje mešnik postati; mnogi mislijo, da nima čistega namena, ampak da hoče papež postati in pravice sv. Cerkve izdati. — Angleži so mnogo starih generalov odstavili in namesto njih novih imenovali; tudi si prizadevlejo črnogorskega kneza pregovoriti, naj naredi z Turkom mir ter podrži vse do sedaj vzete dežele. Črnogorci bodo ruskej zvezi ostali zvesti, ker niso taki bedaki, da bi Angležu ali Turku verovali. — Greški kralj se je podal k vojni na turško mejo; iz Avstrije se mu je doposlalo kupljenih 2.200.000 patron, in 36.000 pušek iz Wernldove puškarne v Šteierju. — Srbija je že 4. okt. odposlala 3 generale proti turškej meji, Nikoliča v Čacak, Alimpiča v Valjevo, Horvatoviča v Negotin. V Belgrad je došlo 50.000 chasepot-pušek (francoskih), iz Rusije pa mnogo zlata. Govori se tudi, da je zveza srbsko-ruska in rumunska že sklenjena; 8. okt. je začelo 7 brigad marsirati na mejo. Miriditi v Albaniji so večidel katoliške vere in precej potrpežljivi podložniki sultanovi, vendar silne krutosti turške jih silijo v očiten upor tem bolj, ker se že mohamedanski prebivalci puntajo; 200.000 mohamedanskih Mutalijev in Nazarijev se je vzdignilo zoper turške uradnike in paše v Libanonu blizu svete dežele.

Ruski-rumunski-črnogorski-turški boj.

Naši pahnjeni turkoljubi so že širokoustno kričali, kako bodo Rusi sedaj kmalu iz Bolgarije vrženi črez Donave nazaj ter da bodo morali sklenoti mir. Sama laž. Rusi sicer niso še sijajno zmagali, to je res; ali do sedaj se Turki nikder niso spustili v redno bitko, ampak so se samo za